

ORGAAN DER CLUB VAN -
NEDERLANDSCHE VOGELKUNDIGEN
VOORTZETTING VAN JAARBERICHT 1 - 17, 1911 - 1928

REDACTIE: Dr C. EIJKMAN, Dr C. G. B. TEN KATE (Secretaris, Kampen
Ijselkade 20) en Tsj. Gs. DE VRIES

Overzicht der terugmeldingen van in
Nederland geringde vogels, III;

De lepelaar, *Platalea l. leucorodia* L.,

(met 1 tekstfiguur)

DOOR

M. J. TEKKE.

Voor degenen, die mijn vorige publicaties (de Lev. Natuur, 38, 1934, p. 278-285, en dit tijdschrift, 6, 1934, p. 127-134), niet hebben gelezen, zij hier vermeld, dat ik een aanvang heb gemaakt met het in kaart brengen van de terugmeldingen van eenige soorten, waarvan voldoende gegevens beschikbaar zijn. De cijfers bij de plaats van terugmelding geven de maanden van het jaar aan. Bij vogels in hun eerste levensjaar zijn deze niet onderstreept; enkelvoudige onderstreping heeft betrekking op vogels in hun tweede levensjaar, terwijl dubbele onderstreping is toegepast voor voorwerpen in hun derde levensjaar of ouder. De ringplaats is op de kaart door een kleine cirkel aangegeven.

Dit maal heb ik tot onderwerp gekozen de lepelaar, omdat wij ons gelukkig kunnen achten, dat deze soort hier ten lande broedt en wel in 2 kolonies. De grootste kolonie is gevestigd in het Zwanewater en telt gemiddeld 200 paren. „Op het Zwane-water broedden in 1930 ongeveer 200 paren; STRIJBOS telde de kolonie nauwkeurig en bevond, dat er 191 nesten waren. De opgaven van vroeger jaren (1925 400 à 450 paren; 1926 189 nesten; 1927 circa 400 paren; 1928 380 à 400 paren) zijn waarschijnlijk altijd te hoog geweest; zij berustten meestal niet op tellingen, doch op gissingen, waardoor het aantal broedende vogels blijkbaar steeds overschat is.” (1)

De kolonie, gevestigd in het Naardermeer, bedraagt ongeveer 60 paren.

In verschillende jaren heeft een klein aantal vogels getracht een kolonie te vormen in de Muy op Texel. Laat in het seizoen 1933 zijn enkele paren daar gaan nestelen. Door de vogels de noodige rust te gunnen, zijn de jongen van 5 nesten uitgevlogen. (13)

In het Juli-nummer 1934 van „De Levende Natuur” werd melding gemaakt van het broeden van lepelaars in het „Breede Water” op Oost-Voorne in 1934. Naar mij werd medegedeeld, hebben gedurende de maanden Mei en Juni een aantal vogels, varieërend van 8 tot 25, geregeld aldaar vertoefd. Er zijn gebouwd 4 speelnesten en 1 nest met 3 eieren, welke alle onbevruucht bleken te zijn. Ik ben geneigd aan te nemen, dat wij hier te doen hebben met eenjarige, niet geslachtsrijpe vogels, die hier overzomerd hebben en zie met belangstelling de resultaten van het volgend jaar tegemoet.

In 1912 ringde de heer A. KOS in het Zwanewater 50 jonge lepelaars; hiervan werden reeds in het zelfde jaar 8 stuks teruggemeld; voorts ringden de heeren Jan P. STRIJOS en Mr W. J. H. STAM daar een aantal vogels, waarvan terugmeldingen werden verkregen. Alle vogels zijn als nestjong geringd, zoodat de juiste leeftijd in onderstaande lijsten benaderend kan worden nagegaan. De geografische ligging van het Zwanewater is 52° 48' N, 4° 41' O.

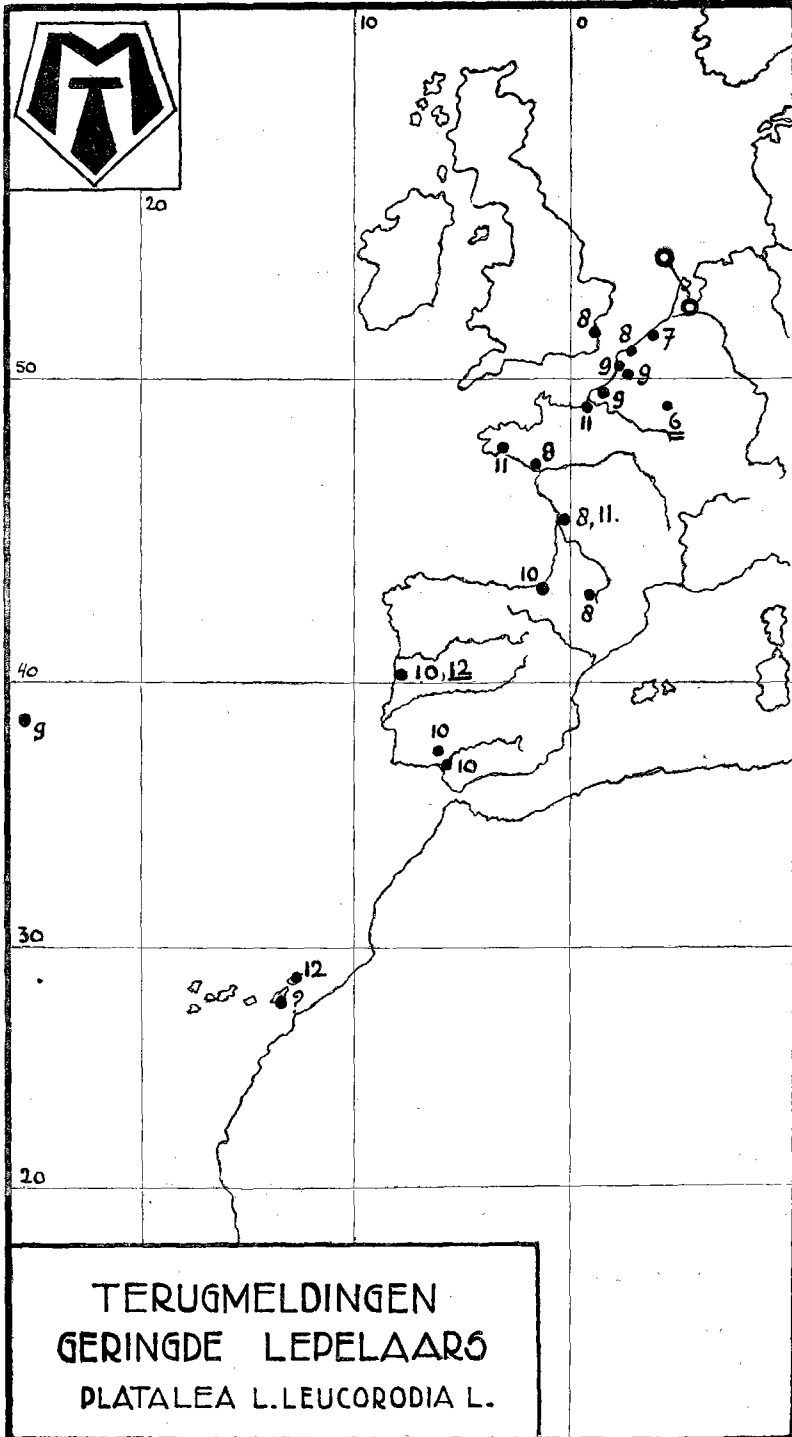
TERUGMELDINGEN UIT HET BUITENLAND. (12)

Frankrijk.

No.	Ringno.:	Ringdatum:	Datum en plaats van terugmelding.
1.	320	1. VI. '12	12. VIII. '12, bij Ambleteuse, Pas de Calais, 50° 49' N, 1° 35' O.
2.	330	1. VI. '12	26. VII. '12, Guerlettes bij Calais, ± 50° 58' N, 1° 51' O.
3.	331	1. VI. '12	11. IX. '12, St. Valéry s. Somme, 50° 12' N, 1° 40' O.
4.	35457	8. V. '27	5. VIII. '27, Le Croisic, Loire inférieure, 47° 18' N, 2° 31' W.
5.	51277	22. VI. '29	24. IX. '29, in la grande Brière, Loire inf., 47° 19' N, 2° 17' W.
6.	72745	30. VI. '30	11. X. '30, i/d mond van de Biddassoa, Basses-Pyrénées, 43° 21' N, 1° 47' W.
7.	74591	30. VI. '30	24. XI. '30, i/d moerassen bij Marennes, Charente inf., 45° 49' N, 1° 7' W.
8.	95393	9. VII. '31	1. XI. '31, Combrit, Finistère, 47° 53' N, 4° 10' W.
9.	95592	9. VII. '31	27. IX. '31, Lanchères, Somme, 50° 10' N, 1° 35' O.
10.	95592	9. VII. '31	15. IX. '31, Bolbec, Seine inf., 49° 34' N, 0° 29' O.

Engeland.

11.	299	1. VI. '12	begin VIII. '12, Reculver, bij Herne Bay, Kent, 51° 23' N, 1° 12' O.

Portugal.

12. 311 1. VI. '12 begin X. '12, Eiland Monte Farina, mond v/d Vouga, 40° 39' N, 8° 39' W.
 13. 74599 30. VI. '30 20. XII. '31, Povoá do Paco, bij de mond v/d Vouga, 40° 39' N, 8° 39' W.

Spanje.

14. 35344 29. V. '26 eind X. '26, a/d mond v/d Guadalquivir, a/h meer de la Marisma de Hevanes, 36° 55' N, 6° 12' W.
 15. 84679. 9. VII. '31 5. X. '31, Isla Mayor, t. ZW. v. Sevilla, 37° 5' N, 6° 12' W.

Canarische Eilanden en Azoren.

16. 291 I. VI. '12 12. IX. '12, Corvo, Azoren, 30° 44' N, 31° 9' W.
 17. 95399 9. VII. '31 22. XII. '31, „La Santa”, Tinajo o/h eiland Lanzarote, 29° 1' N, 13° 33' W.
 18. 95595 9. VII. '31 In 1931, Grand Tarajal, Fuerteventura, ± 25° 34' N, 13° 53' W.

TERUGMELDINGEN UIT HET BINNENLAND.

- 334 1. VI. '12 15. VIII. '12, Cocksdorp, Texel.
 72731 30. VI. '30 15. VIII. '30, Anna Paulowna (N. H.).

Trekriching, overwinteringsgebied en bespreking van eenige buitenlandsche terugmeldingen.

De trekriching is Z.W. en verloopt hoofdzakelijk langs de kust. Zoover wij uit de kaart mogen concludeeren, lijkt het mij aannemelijk, dat het overwinteringsgebied van onze lepelaars gelegen is langs de Westkust van Afrika.

No. 12 heeft, gezien de datum, aan de kust van Portugal overwinterd. In de loop van de maand Maart keeren de lepelaars hier ten lande terug. Enkele zijn vroeg in bepaalde jaren: 1924, 3 ex. op 5 Februari (4); 1931, 3 ex. op de slikken van de Brielsche Maas, 1 Februari (5).

Voor de najaarstrek geven VAN OORDT en VERWEY (6): „De terugtrek heeft plaats vanaf half Juli of nog eerder, „voornamelijk in Augustus en September, enkele exemplaren „verlaten ons pas half October, zelfs nog November [4 November 1918, 7 ex. bij Zandvoort (7), en December: 3 December „1862 (8)].”

No. 2 is een voorbeeld van een vroege wegtrekker. Eind Juli wordt deze vogel reeds uit Noord Frankrijk teruggemeld.

Bij het raadplegen van de Atlas des Vogelzugs (2), bleek mij, dat op de kaart 3 terugmeldingen voorkwamen van vogels, welke niet met Leidsche ringen waren gemerkt. De tekst verwees naar het 10de Ringverslag van de Vogelwarte Rossitten (3), waarin ik de 2 volgende terugmeldingen heb kunnen terugvinden:

Dr J. Th. OUDEMANS ringde in de zomer 1910 in het

Naardermeer ($52^{\circ} 17' N$, $5^{\circ} 7' O$) met Rossitten-ringen een aantal jonge lepelaars; hiervan werden er 2 teruggemeld en wel:

No. 2534, op 17 November 1910, bij Figuefleure, aan de mond van de Seine ($\pm 49^{\circ} 26' N$, $0^{\circ} 12' O$).

No. 2538, begin Augustus (de 4de?) 1910, bij St. Puy (Gers) Zuid Frankrijk ($43^{\circ} 53' N$, $0^{\circ} 28' O$) ¹).

Bij bovenstaande terugmeldingen is de volgende aantekening gemaakt:

„Auch diese beide Löffelreihen-Fundorte deuten auf einen „Zug von Holland aus nach S.W. zu an der Küste entlang hin. „Auffallen muss, dass der zweite Löffler No. 2538 so weit im „Binnenlande, etwa 140 K.M. von der Küste entfernt, angetroffen worden ist. Ohne Zweifel ist er auf dem Wege nach „der Rhönemündung gewesen und hat dieselbe Strasse gewählt, die von der Rossitener Strandvögeln und Lachmöwen, „wie die Karte zeigt, eingeschlagen worden ist, zunächst die „Garonne aufwärts.“

De derde terugmelding van deze lepelaars uit het Naardermeer staat vermeld in (11) ²):

No. ?, 25 Juni 1913, bij Lavannes, Marne ($\pm 49^{\circ} 16' N$, $4^{\circ} 4' O$).

Deze vogel was op de jacht geschoten; het nummer van de ring was, wegens slijtage, niet meer leesbaar; echter kon wel uit de afgesleten letters worden opgemaakt, dat deze ring afkomstig was uit Rossitten. Aangezien nergens anders dan in het Naardermeer lepelaars geringd waren met Rossitten-ringen, moet het een van de vogels zijn geweest, die Dr J. Th. OUDEMANS in 1910 kentekende. Opvallend is deze terugvangst eerstens vanwege de datum, want 25 Juni is in de broedtijd en voorts ligt deze vondst ongeveer 250 K.M. in het binnenland. Daar de ring niet als bewijsstuk is overgelegd, en ik persoonlijk vind, dat de slijtage in 3 jaar buitengewoon vlug in zijn werk is gegaan, meen ik goed te doen, aan deze terugmelding geen verdere beschouwingen vast te knopen.

Volledigheidshalve heb ik, daar het hier Hollandsche lepelaars betreft, deze drie terugmeldingen op bijgaande kaart aanteekend.

Ringresultaten buiten Nederland.

Daar het buitenlandsche materiaal van geringde lepelaars van dien aard is, dat het in het kort besproken kan worden,

¹) Deze terugmelding staat op de kaart der lepelaars in de VogeltrekAtlas 5 breedtegraden te veel Noordelijk aangegeven, welke onjuistheid ik hiermede, in overleg met Dr E. SCHUZ, herstel. Tevens staat bij dit punt op de kaart het cijfer 4 ter aanduiding van de maand van terugvangst. Dit moet gewijzigd worden in 8.

²) De verwijzing naar de literatuur, waar deze terugmelding beschreven staat, is in de VogeltrekAtlas achterwege gebleven, waarmede belanghebbenden rekening dienen te houden.

lijkt het mij nuttig, hiervan een uittreksel te laten volgen.

Buiten het Naardermeer en het Zwanewater werden in Europa alleen in het Kis Balaton (46° 50' N, 17° 45' O), Hongarije, nog lepelaars geringd, waarvan resultaten werden verkregen.

De kaart der lepelaars uit de Atlas des Vogelzugs (2) is afgesloten op 30 Juni 1930 en geeft 13 terugmeldingen aan uit Hongarije en het Balkanschiereiland. Voorts de volgende:

1 uit Tunis in Augustus, in het 2de levensjaar.

1 uit Sicilië in October, in het 2de levensjaar.

1 uit Calabrië in Mei, in het 1ste levensjaar.

1 uit Napels in September, in het 1ste levensjaar.

Als aanvulling op deze kaart geeft „Der Vogelzug” (9) nog eenige terugmeldingen, welke gepubliceerd zijn in (10). De belangrijkste zijn:

naar Rhone-delta 19 October.

naar Tunis (Kairouan, 35° 41' N, 19° 6' O), 16 October.

naar Sousse, 35° 50' N, 10° 39' O, 20 November.

naar Egypte (Kafr-el Cheik, Kom Wahal, ±31° N, 30° O, 10 Maart.

Het lijkt mij aannemelijk, dat de vogels uit Sicilië, Calabrië en Napels ook hun winterkwartier in West-Afrika hebben, terwijl de exemplaren uit Sousse en Egypte wijzen op een overwintering in de Nijl-delta.

LITERATUUR.

1. Ardea, Tijdschrift der N.O.V., 20, 1931, p. 67.
  2. Atlas des Vogelzugs, door Dr E. SCHÜZ en Dr H. WEIGOLD.
  3. Journal für Ornithologie, 60, 1912, X. Jahresbericht der Vogelwarte Rossitten, door Prof. Dr J. THIENEMANN, p. 161.
  4. Ardea, 13, 1924, p. 28.
  5. Ardea, 21, 1932, p. 51.
  6. Dr G. J. VAN OORDT en J. VERWEY, Voorkomen en trek der in Nederland in het wild waargenomen vogelsoorten, p. 10.
  7. Ardea, 8, 1919, p. 83.
  8. Avifauna Neerlandica, door Mr Dr R. C. E. G. J. Baron SNOUCKAERT VAN SCHAUBURG, p. 86.
  9. Der Vogelzug 3, 1932, p. 30, Ringwiederfunde ausländischer Stationen 3.
  10. J. SCHENK, Die Vogelberingungen des Kgl. Ung. Ornith. Institutes in den Jahren 1928—'30. XIII. Bericht, Aquila 36/37, 1930, p. 170—209.
  11. Journal für Ornithologie, 63, 1915, XIV. Jahresbericht der Vogelwarte Rossitten, door Prof. Dr J. THIENEMANN, p. 477.
  12. Ardea, 2, 1913.
  13. Ardea, 23, 1934, p. 60.
- Zoologische Mededeelingen uitgegeven door 's Rijks Museum van Natuurlijke Historie te Leiden, onder redactie van wijlen Prof. Dr E. D. VAN OORT: 12, afl. 3—4, 1929; 13, afl. 3—4, 1930; 14, afl. 1—2, 1931; 15, afl. 1—2, 1932.
- DEN HAAG, DECEMBER 1934.